

LBRIS

We know
books

Dorian Narcis Grecu

Fortăreața

LETRAS
Promovăm autorii români

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GRECU, DORIAN NARCIS

Fortăreața / Dorian Narcis Grecu – Otopeni: Letras,
2025

ISBN 978-630-312-540-4

821.135.1

Întreaga responsabilitate pentru conținutul acestei cărți
aparține autorului.

Copyright 2025, Dorian Narcis Grecu

Această carte este protejată de legea dreptului de autor.

Carte distribuită de www.piatadecarte.net

email: office@piatadecarte.com.ro

Comenzi la tel. 021 367 5228 // 0787 708 844

Pentru solicitări de publicare vă puteți adresa editurii,
pe mail: edituraletras@piatadecarte.com.ro

Editura Letras / www.lettras.ro

contact@lettras.ro

Literatura de calitate, între dor și adaptare

Omul contemporan e nevoit adesea să reînvie condiția eroică. Aflat într-un labirint existențial, alternând reperele fără a avea reperele solide de altădată, încearcă să găsească pentru încă o dată drumul spre Acasă, spre acea Ithaca pe care o va fi purtat cu el în suflet oriunde s-ar duce. Practic, vorbim în date diferite despre aceeași „aventură”, Ithaca luând contul în forma unei triade de simboluri care presupun corespondențe: Ithaca ca simbol al identității (rădăcini și origini: Ithaca este locul unde Ulise s-a născut și a crescut, locul care a format identitatea sa. Întoarcerea la Ithaca înseamnă, astfel, o reconectare cu sinele său autentic; memorie și trecut: insula este legată de amintiri, de familie și de trecutul lui Ulise. Acasă este locul unde trecutul și prezentul se întâlnesc; apartenență: Ithaca reprezintă comunitatea, oamenii dragi și locul unde Ulise se simte cu adevărat acceptat și valorizat.), apoi ca simbol al destinului (scopul călătoriei: Pentru Ulise, Ithaca este destinația finală, motivul pentru care a îndurat toate greutățile călătoriei; împlinire: Întoarcerea la Ithaca reprezintă împlinirea unui ciclu, a unei căutări îndelungate; soarta: în mitologia greacă, destinul fiecărui om este legat de un anumit, unic, loc.) și, deloc în

ultimul rând, ca simbol al dorinței de apartenență (sentimentul de „acasă”: indiferent cât de mult călătorește, Ulise tânjește după sentimentul de „acasă” pe care doar Ithaca i-l poate oferi; legăturile umane: acasă este locul unde legăturile umane sunt cele mai puternice, unde oamenii se cunosc și se înțeleg reciproc; securitate și stabilitate: după o viață tumultuoasă, Ulise dorește să se retragă într-un loc sigur și stabil, unde să-și trăiască restul zilelor.) Dinspre mit, către realitatea momentului - în asemenea date, prinde contur din ce în ce mai pregnant realitatea diasporiei, gândită sub forma comunităților de oameni care trăiesc în afara țării lor de origine, dar care își păstrează, cel puțin parțial, identitatea culturală, lingvistică sau religioasă. Acești oameni s-au dispersat, de obicei, din cauza unor evenimente istorice precum războaie, persecuții religioase, crize economice sau dezastre naturale. Fără doar și poate, diaspora românească își are propriile date identitare, cât și propriile năzuințe.

Condiția românului aflat în diaspora este marcată de un echilibru delicat între dorul de țară și dorința de adaptare într-o lume nouă. În această nouă realitate, românii sunt adesea puși în fața provocării de a-și păstra identitatea culturală, în timp ce adoptă noi obiceiuri și practici. Această dualitate creează o experiență complexă, în care sentimentul de apartenență se împarte între două lumi distincte. Pentru mulți români din diaspora, dorul de casă devine o constantă a existenței lor, o reminiscență a rădăcinilor adânc înrădăcinate în pământul natal. Acest dor nu este doar pentru locuri și oameni, ci și pentru acele detalii subtile care conturează identitatea națională: gusturile și aromele mâncării tradiționale, sărbătorile și obiceiurile specifice, limbajul nuanțat al strămoșilor. Asemenea elemente devin

simboluri ale unei identități pe care românii din diaspora încearcă să le păstreze cu sfințenie. Pe de altă parte, adaptarea într-o societate nouă implică acceptarea și integrarea în noile norme și valori ale țării gazdă. Acest proces de adaptare este deseori o cale presărată cu dificultăți, dar și cu oportunități de creștere personală și profesională. Românii aflați în străinătate învață să îmbine vechiul cu noul, să găsească un echilibru între tradițiile lor și noile realități, dezvoltând astfel o identitate hibridă. Nu neapărat o regulă consfințită, totuși, în multe cazuri, experiența duală aduce cu sine nu doar provocări, ci și o profundă înțelepciune. Românii din diaspora devin adevărați ambascadori ai culturii lor, purtând cu mândrie valorile și tradițiile românești în lume, în timp ce se îmbogățesc cultural și spiritual prin contactul cu diversitatea globală. Astfel, condiția românului în diaspora este o poveste a rezistenței, a adaptabilității și a păstrării esenței identitare într-o lume mereu în schimbare.

E și povestea lui Dorian Narcis Grecu iar însemnările de până acum își au rost mai ales păstrând ideea că literatura, în special prin formula ei realistă, constituie în fapt o reflectare „în oglindă” a faptelor din viața obișnuită, reamintind de pseudo-definiția tuturor începuturilor realiste, așa cum fusese enunțată în Franța: „realismul se pronunță pentru reproducerea exactă, completă, sinceră a mediului social, a epocii în care se trăiește, pentru că o atare direcție de studiu este justificată de rațiune, de necesitățile inteligenței și de interesul publicului și pentru că ea exclude orice minciună, orice mistificare”. Cu „Fortăreața”, Dorian Narcis Grecu nu e la prima reușită. Dimpotrivă: la Editura „Letras” îi apărea în urmă cu trei ani romanul „Italicus”, subintitulat „Aventurile unui necunoscut”,

volum considerat încă de la început „o proză de introspecție între utopie și luciditatea acceptării”, o carte care se naștea „ca o aventură de mare încărcătură spirituală, de drum inițiativ și de îmbogățire spirituală” (Elena Netcu). Mai mult sau mai puțin evident, aș spune că „Fortăreața” rămâne în siajul temelor și motivelor deschise de primul roman, deși, în mod evident, scriitura se află acum la un nivel superior, întretesând într-o logică exemplară și cu un rafinament narativ de invidiat fragmente din mica-marea poveste personală. Din start, trebuie să admit, orizonturile culturale ale celui ce ne încredințează de propriile adevăruri sunt deosebit de largi, un lector competent putând cu ușurință ghici intertextualitatea ce se dezvoltă în progresie geometrică. E, până la urmă, condiția literaturii bune, aceea de a stabili puncte de convergență în spațiul semnificațiilor.

Nu voi menționa aproape nimic despre șirul propriu-zis al evenimentelor ce capătă contur, însă mă voi opri ici-colo asupra unor puncte de forță. Chiar dacă avem de-a face cu un narator de persoana întâi, propunând așadar iluzia unui dosar de existență, fraza mărturisește, devine instrument de cunoaștere, argumentând implicit forța cuvântului ce are abilitatea de a adânci experiențe până la cele mai infime nuanțe. Destul de interesantă pentru primele pagini apetența pentru o formulă ce ne amintește de G. Călinescu; și aici, un Felix Sima dincolo de timp și spațiu, naratorul e interesat să rețină câteva din datele descriptive ale spațiului urban: intră în joc tehnica detaliului, privirea pasionatului de fotografie care știe ce și cum să rețină. Iată: „...cartierul destinat proletarilor încearcă să se revanșeze pentru confuzia în care m-a atras, cu

clădirile sale identice sau foarte asemănătoare, care se oglindesc unele în altele, anoste și destul de vechi. Nu știu de ce dar, stilul ăsta de urbanism cred că-i cea mai nefericită manifestare creativă de când omul pune piatră peste piatră. [...] Aș putea spune că se adună, de regulă, un maxim de zece, cincisprezece blocuri din acestea, îndulcite, și ele, de elemente tradiționale precum balconașele cu balustrade din fier forjat, acoperișurile de țiglă ori minimum de spații verzi. Da, poate părea paradoxal că mă leg de spațiile verzi, de anumite tipuri de urbanism modern...” De altfel, arhitectura întregului presupune o relație de complementaritate: ce există „afară” se întâmplă fie sus, în centrul vechi – un adevărat nucleu impenetrabil, fie jos, în lumea unui „oraș de acum”; ce există „înăuntru” ține de cu totul alte spațieri, resorturi și motivații. În fapt, putem număra câteva nuclee ce compun materia epică: fascinanta prietenie dintre personajul principal și Giovanni – un bătrân de șaptezeci și șase de ani, care pur și simplu știe ce e viața, probează răbdare și un calm aproape straniu pentru înțeleșurile clipei de față. Fără doar și poate, Giovanni e un punct de referință ce motivează, poate e legătura simbolică cu un spațiu afectiv lăsat în spate. Apoi, avem de-a face cu o poveste de dragoste, spusă firesc, cu nuanțe de senzualitate și delicatețe de care puțini autori sunt capabili. De altfel, unul din marile merite ale autorului este legat de finețea detaliului portretistic. Aflat undeva pe la treizeci de ani dar străbătut puternic de amintirile adolescenței, personajul nu pică în capcana de a trivializa experiențe erotice. Relația se dezvoltă firesc, purtând încă ceva din romantismul altor vremuri. Giulia Monti, farmacistă, întruchipează o feminitate ravisantă care îl pune pe

actant în dificultate. Chipul femeii se întrupează sub semnul unei „corole de minuni”, ordonând senzuri noi în existența celui ce începe să înțeleagă ce e iubirea: „Achille și Giulia într-un carusel al iubirii. Cred că nu mi-am recunoscut, sincer și suficient, cât de mult mi-a plăcut de ea în cele câteva momente cât am avut-o față în față, în farmacie. Îmi amintesc prezența ei încântătoare și doar starea mea alterată de atunci putea să arunce particule de dubii. Am bine întipărită imaginea ecusonului cu reflexiile sale hipnotice, de unde-i știu numele, căci altfel aș fi avut vise și fantezii cu o anonimă. Greșesc! Odată văzută, Giulia nu mai poate trece drept o anonimă, ci eventual o frumusețe căreia nu i se cunoaște numele. Eu, unul, dacă n-ar fi fost ecusonul și memoria mea vizuală, l-aș fi uitat”. Sau: „Mi s-au înmuiat genunchii când am văzut-o în fața ochilor pe Giulia, pe sora ei geamănă sau sosia perfectă. Avea părul strâns într-un fel de coc din care ieșeau câteva raze aurii zăpăcite, probabil lăsate intenționat așa. În față, două șuvițe mai consistente desenu tot un arc de catedrală gotică care îi încadra chipul, ca și la prima pieptănătură. Coafată așa, părți noi care data trecută nu se arătaseră, acum nu mai puteau avea secrete. Urechile fine, frumoase, poartă doi cercei din aceia de formă rotundă care acoperă gaura, cu tija perpendiculară, fiecare cu câte-o piatră verde centrală și cu câte-un șirag de pietricele transparente de jur împrejur, un clasic fără vârstă în bijuterie. Chipul, sub forma unui trapez cu proporții ideale în ochii mei, este ferm dar delicat în același timp. Din poziția în care mă aflu acum, perspectiva tridimensională mi-o pot doar imagina. Așa că, ceea ce-mi place cel mai mult, mandibula plată și descendentă, unul din atributele moderne al frumuseții feminine

care va rămâne așa pe vecie, are să mi se dezvăluie odată ce-și va întoarce capul”. Iar aprecierile formulate scurt coboară parcă la rândul lor din poezie: „Giulia a devenit întruchiparea celei mai frumoase coincidențe care mi s-a întâmplat vreodată”. Mi-a plăcut apetența autorului pentru firesc, dorința sa de a evita situații melodramatice – astfel, relația cuplului evoluează în așteptările lectorului. Înțelegem astfel că autorul nu pune preț în primul rând pe evenimente ci pe consecințele acestora, pe acel set de constatări ulterioare, pe raționamente cărora li se caută validitatea. Tânărul experimentează în adevăratul sens al cuvântului, se implică și urmează fiecărui fir, probând luciditate și interes pentru nuanțe. De o „construcție” intelectuală, fără a face totuși paradă de diplome ori cunoștințe, alter-ego-ul autorului convinge cu fiecare judecată, chiar și atunci când își permite afirmații retoric-naive precum aceasta: „Am treizeci de ani, mă rog, aproape treizeci și unu și încă sunt victima reveriilor copilărești”. Sigur, la rigoare, romanul desfășoară și întâmplări ce nu ocupă musai primul plan dar spun câte ceva despre Achile, un tânăr cu un hobby ales (dragostea pentru fotografie și film), un fost practicant de Aikido care nu se dă în lături atunci când provocările îi ies în cale (a se vedea conflictul cu africanii plasatori de produse halucinogene).

Oricine citește romanul „Fortăreața” înțelege simbolistica complexă a titlului și capacitatea autorului de a așeza veridic față în față, adesea surd-ironic, două lumi, două feluri de a înțelege libertatea, dragostea, prietenia etc. „Fortăreața” face în subsidiar procesul nebuniei covid. Dorian Narcis Grecu oferă pe de-a-ntregul grozăvia prin care a trecut o lume întreagă și demistifică (pe baza

unei logici coerente) atitudinii, ordine, noi legi instaurate. Personajul principal împărtășește convingerea mentorului său după care știința și cunoașterea sunt adevăratele comori ale umanității, dar înțelege și că astăzi s-a ajuns într-atât de departe cu cunoașterea, încât nu mai putem recunoaște... ipocrizia. Așadar, instaurează, deloc marginal, și un discurs despre adevăr și falsitate.

Romanul se încheie fastuos, cu o relatare sub semnul oniricului, a evenimentului revelat, într-o sintaxă aparte, cu desfășurări sub auspiciile prozei ri(t)mate, ceea ce personal m-a condus cu gândul și la Ion Budai Deleanu și la Mircea Nedelciu. Probabil aceasta e și frumusețea literaturii, aceea de a te readuce într-un decor cu care ești familiar dar pe care, fără să vrei, l-ai rătăcit sub semnul zilelor de foc ale prezentului. „Fortăreața” e pre-semn al mirărilor și tainelor, cât și însemn al dorinței de adevăr și libertate. Aici și acum, în haine noi, Dorian Narcis Grecu continuă marea aventură a omului dintotdeauna, oferind una, două și chiar mai multe punți de legătură cu Ithaca fiecăruia dintre noi.

Marius Manta

Dacă aș spune că din pricina întâmplării m-am găsit în seara aceea, către sfârșitul iernii, într-unul dintre cartierele muncitorești, nu cred că ar fi corect din partea mea. Mai sincer ar fi să recunosc că încercam să lucrez. Asta în ciuda unei migrene teribile, însoțită de o stare febrilă, care mi-au luat și ultima brumă de inspirație. Chiar dacă am plecat fără probleme particulare ale tonusului și cu ideile despre cum s-ar fi desfășurat serviciul foto-video destul de clare, până la urmă m-am văzut privat de amândouă. Nu mai sunt un tip bolnăvicios de-o bună bucată de vreme, așa că toată starea de rău și slăbiciunea, care au picat din senin, trebuie să fi apărut doar din cauza stresului ori a suprasolicitării. Dacă în general sunt unul care tolerează bine durerea, fie ea și-o migrenă puternică, altfel stau lucrurile dacă-i vorba de febră. Tot ce-i peste treizeci și șapte începe cu o moleșeală și o stare de rău lejere, dar crește vertiginos cu fiecare gradație. Da, m-am refugiat în cartierul popular 1 Mai ca să mai produc ceva materiale, după ce-am fost constrâns să abandonez proiectul pentru care ieșisem.

LIBRIS | We know books

Acolo, spre norocul meu, mi-a căzut la îndemână o farmacie, ale cărei însemne le-am văzut de la distanță printre blocurile aliniat. Înăuntru, o farmacistă tânără și foarte frumoasă mi-a servit un antipiretic arhifolosit și amabilități nesperate. În ciuda stării mele nu prea bune mi-a rămas pe retină fotografia chipului ei și-a ecusonului pe care-i era gravat, negru pe auriu, numele: Giulia Monti.

Am considerat că, în felul ăsta, cartierul destinat proletarilor încearcă să se revanșeze pentru confuzia în care m-a atras, cu clădirile sale identice sau foarte asemănătoare, care se oglindesc unele în altele, anoste și destul de vechi. Nu știu de ce dar, stilul ăsta de urbanism cred că-i cea mai nefericită manifestare creativă de când omul pune piatră peste piatră. Probabil că acum câteva zeci de ani, în acele circumstanțe, considerentele estetice, confortul, dar și feng shui-ul care ar fi rezultat, nu erau niște argumente de luat în considerare nici pentru arhitecți și, prin urmare, nici pentru locatari. Pe aici, pe la noi, lucrurile nu sunt chiar atât de grave, recunosc, iar eu pot face pe sclifositul mai puțin, căci nu avem cartiere întregi de paralelipede înșiruite la nesfârșit, așa cum am văzut în Europa de Est. Aș putea spune că se adună, de regulă, un maxim de zece, cincisprezece blocuri din acestea, îndulcite, și ele, de elemente tradiționale precum balcoanele cu balustrade din fier forjat, acoperișurile de țiglă ori minimum de spații verzi. Da, poate părea paradoxal că mă leg de spațiile verzi, de anumite tipuri de urbanism modern, când eu voi rămâne fascinat pe vecie de centrul vechi. Voi rămâne fascinat de acest nucleu impenetrabil, conceput și consolidat de-a lungul timpului din necesități practice ori din nevoia de siguranță. Voi continua să-l ador, chiar dacă multe dintre

străduțele sale sunt atât de zgârcite încât să nu depășească trei metri lățime, chiar dacă pereții sunt adevărate ziduri de cetate, iar în anumite ganguri soarele nu ajunge de-o eternitate. Nu mă va deranja nici faptul că fiecare centimetru de pământ e încarcerat sub pavaje de granit, sub faguri neregulați de câteva etaje. Un nucleu în care nu este loc pentru iarbă, pentru arbuști sau copaci decât în curțile interioare mai generoase, în care oaze minuscule își dau contribuția de clorofilă necesară retinei câtorva norocoși. Piețele principale în care oamenii urmează un du-te vino haotic, cu ale lor terase străjuite de ghivece doldora de flori și animate până la refuz, magazinașele cu aer misterios ori buticurile cu pretenții de sub porticurile generoase și protectoare de pe străzile mai însemnate, domurile și bisericile milenare, ei bine, toate acestea pentru mine reprezintă un întreg fascinant.

Cât despre cartierul muncitoresc, una dintre ultimele redute de cucerit pe tărâmul fotografiei, cred că încă încerc din răspuțeri să-l recalific, să-l fac să ofere mai mult decât ar putea arăta la prima vedere în privința fotografiei de stradă, a reportajului, să obțin perspective inedite, neexplorate într-un mediu aparent sărac în posibilitățile de a se exprima vizual. Simt că orașul a început să mă obosească, în ciuda afecțiunii pe care i-o port, așa cum mi s-a mai întâmplat, cât să-i caut nod în papură din nou. După experiența scurtă în care am încercat să mă izolez de agitația urbană, să-mi caut liniștea ori inspirații diferite, am jurat că nu sunt făcut pentru o izolare de lungă durată, nici eu, nici obiectivele și aparatele mele de fotografiat. Eu, dar și toate instrumentele cu care conviețuiesc nu putem trăi fără coloritul mulțimii, fără portrete sugestive furate pe